

ІСТОРІЯ, ЯКУ ПОРІВНЮЮТЬ З ЕПІЧНОЮ
«ПІСНЕЮ ЛЬОДУ Й ПОЛУМ'Я» ДЖОРДЖА МАРТІНА

Джо Аберкромбі — британський письменник-фантаст, автор популярної трилогії «Перший закон», якого цілком слушно вважають «майбутнім сучасного фентезі». Романи автора перебувають у списках бестселерів від *The New York Times* та *Sunday Times*. Аберкромбі є володарем престижної нагороди *Locus Award* та премії Джона В. Кемпбелла («Найкращий новий письменник-фантаст»). Популярний ресурс *SFF World* двічі визнавав його романи «Книгами року».

Війна між Союзом і варварами Півночі неминуча. Союзу загрожує король-самозванець Бетод, котрий зумів вогнем і мечем об'єднати північні племена, а з півдня не менша загроза йде від кровожерних гурків. І от у цей фатальний для держави час з'являється Перший з-поміж магів Баяз, якого вже давно вважали мертвим. Намагаючись врятувати своє дітище — Союз, він збирає команду: мага Юлвея і північанина-дикуна Логена Дев'ятипалого, несамовиту рабиню Ферро і самозакоханого офіцера Джезая. Ситуацію ускладнює ще й Інквізиція, очільник якої, архілектор Сульт, покладаючись на каліку-інквізитора Глоку та йому подібних, планує захопити владу.

Напрочуд цікаві повороти сюжету, непересічні персонажі та чорний гумор перетворюють цю історію на щось значно більше, ніж звичайне фентезі.

Dreamwatch

Чудові герої, яскраві діалоги, потужний сюжет. Захоплює з перших слів і дає зрозуміти, що на вас чекає смілива, жвава подорож.

Starburst

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-5130-4

9 786171 251304

Джо Аберкромбі
НА ЛЕЗІ
КЛИЧКА

НА ЛЕЗІ КЛИЧКА

Джо Аберкромбі

Joe Abercrombie

THE
BLADE
ITSELF

A NOVEL

Джо Аберкромбі
НА
ЛЕЗІ
КЛИНКА

РОМАН

ХАРЬКОВ КЛУБ
2018 СЕМЕЙНОГО
ДОСУГА

УДК 821.111
А14

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

First published by Orion, London

Перекладено за виданням:
Abercrombie J. The Blade Itself : A Novel / Joe Abercrombie. —
London : Gollancz, 2007. — 544 p.

Переклад з англійської *Максима Бакалова*

Обережно! Ненормативна лексика!

Дизайнер обкладинки *Іван Дубровський*

ISBN 978-617-12-5130-4
ISBN 978-0-57507-979-3 (англ.)

© Joe Abercrombie, 2006
© Nemiro Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

КІНЕЦЬ

Логен мчав між деревами, ковзаючи босими ногами по мокрій землі, твані і вогких соснових голках. Від бігу йому дерло у грудях, а в голові бушувала кров.

Він спіткнувся і розпластався на землі, ледь не протявши собі грудей власною сокирою. Так і лежав, відсапуючись, вдивляючись у тінистий ліс.

Усього мить тому Шукач був поряд із ним, це точно, а тепер наче крізь землю запався. Куди запропастились інші, також загадка. Ото вже лідер — погубив усіх своїх хлопців. Треба було би спробувати повернутись, але його оточили шанка. Він відчував, як вони рухалися між деревами, а їхній запах бив йому у ніздрі. Здавалося, ніби десь зліва кричали, — мабуть, там точилася боротьба. Логен повільно звівся на ноги, намагаючись не шуміти. Тріснула гілка, і він вмить обернувся.

На нього летів спис. Загрозливий на вигляд спис, з яким на нього нісся шанка.

— Чорт! — лайнувся Логен.

Він кинувся вбік, послизнувся і впав ниць, а тоді з тріском покотився через чагарник, щомиті чекаючи, коли у його спину встромлять спис. Важко дихаючи, звівся на ноги. В нього знову цілилось блискуче наконеччя, але Логен ухилився і сховався за широким стовбуром дерева. Щойно він визирнув — плоскоголовий зашипів і замахнувся списом. Логен лише на мить вигулькнув з іншого боку, а тоді відскочив, обігнув дерево одним стрибком і, заволавши на все горло, рубонув

сокирою. Лезо із хрускотом увігналось у череп шанка. Пошастило, втім, Логен вирішив, що на дрібку удачі він заслужив.

Плоскоголовий завмер, приголомшено кліпаючи. Тоді захитався, по його обличчю текла кров. Врешті каменем упав на землю, видерши сокиру з пальців Логена, і затіпався біля його ніг. Логен спробував вхопитись за руків'я сокири, але шанка якимось чином досі тримав свій спис і його наконеччя шалено хилиталось у повітрі.

— А-а! — скрикнув Логен, коли спис черкнув його руку.

Він відчув, як на його обличчя впала тінь. Ще один плоскоголовий. І то до біса кремезний. Уже летить в стрибку, витягнувши руки. Нема часу, щоб вирвати сокиру, нема часу, щоб відскочити. Логен розкрив рота, але сказати нічого не встиг. Та й що тут, зрештою, скажеш?

Вони разом гепнулись на мокру землю і покотились по багнуці, колючках та зламаних гілках. З гарчанням дерли і товкли одне одного. Логен з розмаху влетів головою в окоренок, аж у вухах задзвеніло. Він мав десь ніж, але не міг згадати, де. Вони котилися й котилися по схилу, і світ кружеляв разом з ними, і Логен хитав головою, щоб позбутися дзвону у вухах, і побіжно задушити кремезного плоскоголового. І кінця тому не було видно.

Розбити табір біля ущелини здавалося чудовою ідеєю — підкрастись ззаду було неможливо. Проте тепер, коли Логен зісковзнув на животі з краю скелі, ця ідея втратила свою привабливість. Його руки шкребли сиру землю. Саме багно та брунатні соснові голки. Його пальці намагалися за щось вхопитися, але спробуй вхопи порожнечу. Він почав падати. З горла вирвався притлумлений зойк.

Руки у щось вчепились. Це був корінь дерева, що стирчав із землі на самісінькому краю ущелини. Логен погойдувався у повітрі, сапаючи, але тримався міцно.

— Ха! — вигукнув він. — Ха!

Він був досі живий. Кільком плоскоголовим не прикінчити Логена Дев'ятипалого. Він спробував підтягнутись до

краю скелі, але не зміг. Щось важенне вчепилося в його ноги. Він глянув униз.

Ущелина була глибокою. Дуже глибокою, з прямовисними кам'янистими схилами. То там, то сям з розколин визирали дерева, що росли прямо в повітрі, тягнучись гіллям до порожнечі. Далеко внизу вирувала річка — швидка і люта, вона шумувала, омиваючи визублене чорне каміння. Все це, ясна річ, не втішало, однак справжня проблема знаходилась ближче. Кремезний шанка усе ще був з ним і, міцно вчепившись брудними руками в його ліву ногу, поволі розгойдувався з боку на бік.

— Чорт, — пробурмотів Логен.

Оце так встряв. За своє життя він встиг побувати у бувальцях, але йому завжди щастило виплутатися, щоб потім співати про це пісні. Втім, щось гірше за цю ситуацію важко було уявити. Це змусило його задуматись про власне життя. Тепер воно здавалося йому гірким і марним. Нікому воно не принесло добра. Було сповнене жорсткості і болю, поміж якими — одні лише розчарування та негаразди. Його руки починали втомлюватись, у передпліччях пекло. Не схоже було, щоб кремезний плоскоголовий збирався найближчим часом падати. Ще й більш од того, за цей час він підтягнувся вище по нозі, а зараз зупинився і свердловий його поглядом.

Якби на місці шанка опинився Логен, він би, найпевніше, помислив: «Мое життя залежить від ноги, на якій я вишу — краще не ризикувати». Людина радше спершу рятуватиме себе, а не вбиватиме свого ворога. Проте, на жаль, шанка мислила інакше, і Логен про це знав. Тож він не надто здивувався, коли плоскоголовий розтулив пащеку й увіп'явся зубами в його литку.

— А-а-а! — застогнав Логен, відтак заверещав і взявся з усіх сил товкти своєю босою п'ятою, аж поки з голови шанка не почала юшити кров, але той не переставав кусати, і що сильніше Логен копав, тим більше його руки зісковзували зі слизького коріння. Він вже тримався за самі його

кінчики, та й ті могли обламатися будь-якої миті. Логен спробував забути про біль у долонях, печію в руках та про зуби плоскоголового, що вп'ялися в ногу, а натомість подумати, як чинити далі. Треба падати. Вибір був так собі — каміння або вода, тож розмірковувати нема про що.

Коли маєш якусь проблему, краще її взяти і вирішити, аніж потім усе життя боятись. Так сказав би Логенів батько. Тож він міцно вперся вільною ногою в кам'янисту поверхню, востаннє глибоко вдихнув, і з останніх сил метнув своє тіло у порожнечу. Логен відчув, як його ногу відпустили спершу зуби шанка, потім — чіпкі руки, і на мить він звільнився.

А тоді почалося падіння. Швидко падіння. Повз нього, шалено обертаючись, промайнули стіни ущелини — сірий камінь, зелений мох, клапті білого снігу.

Логен повільно перевернувся у повітрі, безцільно махаючи руками і ногами — надто наляканий, щоб закричати. Зустрічний вітер шмагав по очах, шарпав за одяг, не давав вдихнути. Він побачив, як кремезний шанка врізався у скелю. Переламався, відбився від неї і полетів, — без сумніву, мертвий. Видовище було приємне, втім, Логенова радість тривала недовго.

Його зустріла вода. Вона вдарила Логена у бік, немов оскажений бик, вибила з легенів повітря, висадила з голови всю тямку, і зтягнула в глибоку, холодну темряву...

Частина перша

Тягне до себе людину залізо¹.

Гомер

---

¹ Цитата з «Одіссеї» Гомера. Переклад Бориса Тена. (*Тут і далі прим. пер.*)

ВЦІЛІ

Плескіт води. Це було перше, що він почув. Плескіт води, шелестіння дерев і пташине поклацування впереміж зі щебетанням.

Логен ледь-ледь розплющив очі. Крізь листя пробивалося сліпуче, яскраве світло. Оце і є смерть? Але чому ж тоді так боляче? Лівий бік увесь горів. Він спробував вдихнути на повні груди, але похлинувся, викашляв воду і сплюнув твань. Застогнав і, важко дихаючи крізь зціплені зуби, навкарачки видерся на берег, а там уже перевернувся на спину і розвалився поблизу річки на мохові, мулі та гнилому хмизняку.

Якийсь час він так і лежав, вдивляючись крізь чорне гілля у сіре небо. З його запаленого горла виривався хрип.

— Я досі живий, — прокректав він сам до себе.

Досі живий, на які способи не бралися б природа, шанка, люди і звірі. Отак лежачи навznak, мокрий як хлющ, він почав сміятись. Це був свистячий, булькаючий сміх. Що би там не говорили, а виживати Логен Дев'ятипалий вмів.

Болотистим узбережжям річки просвистів холодний вітер, і Логенів сміх поволі стих. Так, він був живий, але чи надовго — це питання питань. Логен сів, здригаючись від болю. Похитуючись, звівся й обіперся об стовбур найближчого дерева. Вичистив від бруду ніс, очі та вуха. Врешті задер мокру сорочку, щоб оцінити ушкодження.

Внаслідок падіння весь бік був у синцях. Ребра вкрили сині та багряні плями. Хоча кожен доторк до них озивався болем, але, схоже, обійшлося без переломів. На ногу було

страшно глянути: не нога, а криваве місиво, і все це завдяки старанням шанка. Боліло добряче, але він досі міг нею рухати, а це найголовніше. Нога йому ще знадобиться, аби звідси вибратись.

Ніж, як зазвичай, висів у піхвах на поясі, і Логен був неабияк цьому радий, бо знав із досвіду, що ножів багато не буває, а цей ніж був напрочуд годящим. Проте перспектива все ще видавалась безрадісною. Він був сам-один у лісі, який кишів плоскоголовими. Логен не уявляв, де знаходиться, але міг орієнтуватись по річці. Усі річки текли на північ, від гір до холодного моря. Слід іти вздовж річки на південь, проти течії. Триматися річки, а тоді піднятися на Високогір'я, куди шанкам зась. Це був його єдиний шанс.

В цю пору року там буде холодно. Страшенно холодно. Він поглянув на свої босі ноги. Так вже сталося, що шанка навідалась саме тоді, коли він зняв чоботи й обрізав мозолі. Плаща на ньому теж не було — він сидів біля багаття. Так він не протягне у горах навіть дня. Його руки та ноги за ніч почорніють, і він мало-помалу загине, перш ніж дістатися гірських перевалів. Якщо до того не помре з голоду.

— Чорт, — буркнув він.

Потрібно було повертатися до табору. Він міг лише сподіватись, що плоскоголові пішли, залишивши щось по собі. Щось таке, чим він міг скористатись для виживання. І хоча сподівань вже назбиралося забагато, проте вибору в нього не було. В нього ніколи не було вибору.

Доки Логен знайшов потрібне місце, пустився дощ. Великі краплі приліпили його волосся до черепа і наскрізь промочили одяг. Він притиснувся до порослого мохом стовбура і визирнув, щоб роздивитися привал. Серце бухало в грудях, а пальці правиці до болю міцно стискали слизьке руків'я ножа.

Він побачив почорніле коло на місці колишнього багаття, обрамлене напівспаленим галуззям і втоптанним попелом.

Побачив велику колоду, на якій сиділи Тридуба і Доу, коли вигулькнули плоскоголові. Побачив і шматки порваного та поламаного начиння, де-не-де розкидані по галявині. Він нарахував троє мертвих шанка, що скрючилися на землі. В одного із грудей стирчала стріла. Троє мертвих, а живих начебто нема. Пощастило. Пощастило вижити, та й усього. Як завжди. Втім, вони могли повернутись будь-якої миті. Варто було поквапитись.

Логен вибіг з-за дерев і взявся нишпорити по землі. Його чоботи досі лежали там, де він їх залишив. Він схопив їх і, стрибаючи колами, натягнув на свої задубілі ноги, при цьому через поспіх ледь не гепнувшись в болото. Плащ теж був на місці, заткнутий під колодою, приношений і пошарпаний за десять років негод і війни, порваний і заново зашитий, без половини рукава. Дорожній мішок лежав безформною купою неподалік у чагарнику, а його вміст розсипався по схилу. Логен припав до землі і, затамувавши подих, почав збирати все назад. Шматок мотузки, стара глиняна люлька, кілька смужок сушеного м'яса, голка і нитка, пом'ята фляга, всередині якої досі хлюпала випивка. Все потрібне. Все знадобиться.

На гілці висіла подерта ковдра, мокра й наполовину вкрита зашкарублюю грязюкою. Логен стягнув її й усміхнувся. Під ковдрою лежав його старий щербатий казанок. Він перекинувся набік — певно, під час сутички збили з вогнища. Логен узяв його до рук, цей випробуваний, добре знайомий, хоча й пом'ятий і почорнілий за багато літ служби казанок. Він був у нього віддавна. Пройшов з ним не одну війну, перетнув Північ і повернувся назад. Під час походів вони всі разом у ньому готували, всі разом з нього їли. Форлі, Мовчун, Шукач, всі загалом і кожен зокрема.

Логен ще раз оглянув табір. Троє мертвих шанка, але жодних жертв з-поміж його людей. Можливо, вони все ще десь поблизу? Мабуть, якби він ризикнув пошукати...

— Ні.

Він сказав це тихо, пошепки. Треба дружити з головою. Сюди наскочила ціла згряя плоскоголових. Сила-силенна. Він не уявляв, скільки часу пролежав на березі річки. Навіть якщо кільком хлопцям і вдалося втекти, шанка полювати-муть на них, будуть вистежувати їх по лісах. Немає сумніву, що їхні трупи тепер розкидані по гірських долинах. Єдине, що Логен міг зробити, це рушити в гори, і спробувати врятувати власне нікчемне життя. Треба бути реалістом, як би при цьому не було боляче.

— Тепер є тільки ти і я, — мовив Логен, запихаючи казанок в мішок і закидаючи його на плече.

Він закульгав геть так швидко, як міг. Вгору, до річки, до гір.

Тільки їх двоє. Він і його казанок.

Єдині вцілілі.

ПИТАННЯ

«**Ч**ому я це роблю?» — в тисячний раз запитував себе інквізитор Глокта, кульгаючи по коридору. Хоча стіни були поштукатурені і побілені, проте досить давненько. Саме місце мало похмурий вигляд, а повітря віддавало вологою. Вікон тут не було, оскільки коридор знаходився глибоко під землею, і від ліхтарів у кожному закуток тяглися хиткі тіні.

«Чому взагалі може хотітися таке робити?»

Кроки Глокти вистукували на брудних плитках підлоги незмінний ритм. Спершу впевнене цокання правого каблука, тоді стукіт щіпка, а відтак безкінечне човгання лівої ноги зі знайомим штриканням у щиколотку, коліно, задницю та спину. Цок, стук, біль. Такий був ритм його ходьби.

Час від часу брудну однотонність коридору скрашали важкі двері, окуті й оббиті поточеним залізом. Проходячи повз одні з них, Глокті причувався притлумлений болісний зойк.

«Цікаво, що за бідного дурня там допитують? Який злочин він скоїв або ж не скоїв? Які таємниці розкривають, яку брехню виявляють, яку зраду розвінчують?»

Однак йому не довелося довго гадати. Його думки перервали сходи.

Якби Глокті дали можливість катувати одну людину, будь-яку людину, він, безумовно, взявся би за винахідника сходів. Коли Глокта був молодий і багато хто робив йому пошанування, ще до тих прикрих подій, він ніколи не звертав

особливої уваги на сходи. Він перескакував по дві сходинки за раз і весело чимчикував собі у справах. Тепер усе інакше.

«Вони усюди. Без них не перейти із поверху на поверх. А крім того, спускатись завжди гірше, ніж підніматись — цього люди не усвідомлюють. Коли піднімаєшся, то падаєш, зазвичай не так звисока».

Він добре знав цей сходинковий марш. Шістнадцять сходинок, витесаних з гладкого каменю, трохи потертих ближче до центру, трохи вологих, як і все навколо. Поручня не було, тож вхопитися ні за що.

«Шістнадцять ворогів. Справжнє випробування».

Глокта змарнував чимало часу, перш ніж вигадав найменш болючий метод спуску сходами. Він рушив боком, наче краб. Спершу палиця, тоді ліва нога, а потім права. Особливо боліло тоді, коли він спирався на ліву ногу, від чого ще й пекельно штрикало в шиї.

«Чого у мене так болить у шиї, коли я спускаюсь сходами? Може, шия приймає на себе мою вагу? Таке може бути?»

Так чи інак, а боліло нестерпно.

Глокта спинився за чотири сходинки від підніжжя. Він майже подолав їх. Його рука тремтіла, стискаючи маківку ціпка, а ліва нога пекла, мов навіжена. Він намацав язиком ясна в тому місці, де колись були передні зуби, глибоко вдихнув і зробив крок уперед. Нога страшно підломила, і він завис у повітрі, вивертаючись та похитуючись, в той час як у голові, немов у казані, закипіли страх і відчай. На наступну сходинку він ступив, наче п'яничка, чіпляючись нігтями за гладку стіну і повискуючи від переляку.

«Тупий, безмозкий телепню!»

Ціпок стукнув об підлогу, незграбні ноги перебороли камінь, і він опинився внизу, якимось дивом не впавши.

«А ось і вона. Та страшна, прекрасна, тягуча мить між ударом по мизинцю і появою болю. Скільки у мене часу до його приходу? Як боляче буде, коли це станеться?»

Відсапуючись із роззявленим ротом біля підніжжя сходів, Глокта відчув, як його охоплює трепетне передчуття.

«Починається...»

Мука була невимовною: весь його лівий бік, від ніг до голови, скувала нестерпна судома. Він міцно зажмури́в водянисті очі і затиснув рот правицею так сильно, що аж хрусну́ли суглоби пальців. Рештки зубів у зціплених щелепах скреготали від натуги, але тонкий, уривчастий стогін усе ж зірвався з його вуст.

«Я кричу чи сміюсь? Як розрізнити?»

Він важко сапав, дихаючи через ніс, з якого йому на руку булькали шмарклі, тим часом як скоцюрблене тіло тремтіло, силуючись не впасти.

Судома минула. Глокта обережно, одна за одною, поверушив руками-ногами, щоб оцінити ушкодження. Його нога палала, ступня затерпла, а в шиї з кожним порухом штрикало, віддаючись у спині болісними кольками. *«Загалом, навіть непогано»*. Він із зусиллям нагнувся і двома пальцями вхопив свій ціпок, а тоді піднявся і затиллям долоні витер шмарклі та сльози.

«Оце-то так. Може, мені сподобалось? Для більшості сходи — це звична справа. Для мене ж — пригода!»

Глокта побрів коридором, тихо посміюючись сам до себе. Він все ще ледь помітно усміхався, коли дістався своїх дверей і, човгаючи, увійшов всередину.

Брудна біла коробка з двома дверима, розташованими одне проти одного. Стеля була незручно низькою, а світло палючих ламп било в очі. Один куток геть відсирів, і облізла штукатурка взялася пухирями, поцяткованими чорною цвілью. Хтось намагався відтерти довжелезний шлейф крові з однієї стіни, але, видно, не надто старався.

Практик Фрост стояв в іншому кінці кімнати, склавши жилаві руки на широких грудях. Він кивнув Глокті, виражаючи не більше почуттів, аніж камінь, і Глокта кивнув у відповідь. Між ними стояв подертий і заплямований дерев'яний

стіл, прибитий до підлоги, а обабіч нього примостились два стільці. На одному з них сидів голий товстун. Його руки були міцно зв'язані за спиною, а на голову надітий коричневий мішок. Часте, приглушене дихання чоловіка було єдиним звуком у кімнаті. Хоч тут, під землею, стояв холод, але з товстуна лився піт.

«Правильно робить, що пітніє».

Глокта закульгав до іншого стільця, акуратно зіпер свій ціпок об край стільниці і, тамуючи біль, поволі, обережно сів. Він розім'яв шию, покрутивши нею вліво-вправо, а тоді розслабив тіло і прийняв близьку до зручної позу. Якби у Глокти була можливість потиснути руку однієї людини, будь-якої людини, він, безумовно, потиснув би руку винахіднику стільців.

«Він зробив моє життя майже стерпним».

Фрост мовчки виступив з кутка і затиснув порожній вершечок мішка між двома пальцями — м'ясистим і блідим вказівним та товстим і білим великим. Глокта кивнув і практик зірвав мішок — Салем Ревс закліпав від різкого світла.

«Нахабне, бридке свиняче рило. Нахабна ти, бридка свиня, Ревсе. Плюгавий кабанюра. Б'юся об заклад, ти готовий зізнатися прямо зараз, готовий торочити без упину, аж доки нам всім не набридне».

На щоді чоловіка красувався великий темний синець, і ще один на щелепі, над подвійним підборіддям. Коли його водяві очі пристосувалися до світла, він упізнав Глокту, котрий сидів навпроти нього, і його обличчя раптом сповнилось надією.

«Не на того, ой не на того він покладає надію».

— Глокто, ви мусите мені допомогти! — заскиглив він, нахилившись уперед, наскільки дозволяли пута, і слова полилися з нього нестримним потоком розпачу. — Я помилково звинувачений, ви ж знаєте, я невинний! Ви прийшли мені допомогти, правда? Ви мій друг! У вас тут є зв'язки. Ми ж друзі, друзі! Ви могли би замовити за мене слівце! Я невинна людина, це помилка! Я...

Глокта підняв руку, вимагаючи тиші. Якусь мить він уважно розглядав знайоме обличчя Ревса так, ніби бачив його вперше, а тоді повернувся до Фроста: — Я мав би знати цього чоловіка?

Альбінос не відповів. Нижню половину його обличчя приховувала маска практика, а верхня не виказувала жодних емоцій. Він спостерігав за в'язнем на стільці, не зводячи пильного погляду рожевих, як у трупа, очей. Відколи Глокта зайшов у кімнату, він навіть жодного разу не кліпнув.

«Як йому це вдається?»

— Це я, Ревс! — прошипів товстун. Тон його голосу поступово набував відтінку паніки. — Салем Ревс. Ви знаєте мене, Глокто! Ми разом були на війні до того, як... самі знаєте... ми друзі! Ми...

Глокта знову підняв руку і відкинувся на спинку стільця, постукуючи нігтем по одному із зубів, так наче про щось замислився.

— Ревс. Ім'я мені знайоме. Купець, член Гільдії мерсерів¹. Подейкують, із багатіїв. Тепер згадав... — Глокта нахилився вперед і зробив театральну паузу. — Він зрадник! Його схопила Інквізиція, його майно конфісковане. Він, бач, збирався ухилитись від сплати королівського податку.

У Ревса відвисла щелепа.

— Королівського податку! — крикнув Глокта і гупнув кулаком по столу. Товстун дивився широко розкритими очима і облизнув зуб.

«Справа зверху, другий ззаду».

— Втім, де наші манери? — запитав Глокта, не звертаючись ні до кого конкретного. — Знали ми одне одного колись чи ні, а от з моїм помічником вас точно належним чином не познайомили. Практику Фросте, привітайтеся з цим товстуном.

---

¹ Мерсери — торговці вишуканим крамом. Термін з'явився в 12 ст. в Англії, де мерсерами називали торговців шовком і оксамитом.

Фрост вдарив долонею, але удар був такої сили, що Ревс умить злетів зі стільця. Стілець зі стуком хитнувся, проте не впав.

«Як йому таке вдається — не перекинувши стільця, збити людину на землю?»

Ревс з якимось клекотом — мордою у плитку — розплався на підлозі.

— Він нагадує мені кита, що викинувся на берег, — тупо сказав Глокта.

Альбінос схопив Ревса попід руки, підняв і закинув назад на стілець. Зі щок Ревса крапала кров, зате його свинячі оченята тепер посерйознішали.

«Більшість людей удари ламають, але трапляються такі екземпляри, кого вони гартують. Нізащо б не сказав, що цей товстун — сильна людина, та, зрештою, життя сповнене несподіванок».

Ревс сплюнув кров на стіл.

— Ви зайшли надто далеко, Глокто, так і знайте! Мерсе-ри — шанована гільдія; ми маємо вплив! Вам це просто так не минеться! Мене знають люди! Моя дружина вже зараз подає клопотання королю, щоб той розглянув мою справу!

— Ваша дружина, кажете, — Глокта сумно всміхнувся. — Ваша дружина — напрочуд вродлива жінка. Вродлива і милода. Здається мені, навіть замолода для вас. Здається мені, що вона скористалася можливістю позбутися вас. Що вона показала нам ваші бухгалтерські книги. Всі до одної.

Обличчя Ревса побіліло.

— Ми переглянули їх, — Глокта показав на уявний стос паперів зліва, — а потім переглянули й інші, у скарбівні, — показав інший стос справа. — І уявіть собі, яким було наше здивування, коли суми з якогось дива не зійшлися. Крім цього, було зауважено нічні візити ваших працівників до складів у старому кварталі, незареєстровані малі човни, хабарі службовцям, підробка документів. Мені продовжува-

ти? — запитав Глокта, зі щирим осудом похитуючи головою. Товстун хапнув повітря й облизав губи.

Перед в'язнем поклали перо і чорнило, а також заяву-зізнання, детально заповнену чудовим, акуратним почерком Фроста — залишалось поставити лише підпис.

«Я його випатраю тут і зараз».

— Зізнавайтесь, Ревсе, — тихо прошепотів Глокта, — і безболісно завершимо цю чорну справу. Зізнавайтесь і назвіть своїх поплічників. Ми й без того знаємо, хто вони. Так нам усім буде легше. Я не хочу тебе калічити, повір — це не потішить мене.

«Ніщо не потішить».

— Зізнайся. Зізнайся і тебе пощадять. Заслання в Англію не таке страшне, як його малюють. Там теж можна насолоджуватися життям, а заодно і щоденною чесною працею на службі в короля. Зізнавайся!

Ревс дивився на підлогу, облизуючи зуб. Глокта відкинувся на спинку стільця і зітхнув.

— Або не зізнавайся, — додав він, — і тоді я принесу інструменти.

Фрост підійшов ближче, і його широка тінь закрила обличчя товстуна.

— Біля доків знайшли тіло, — тихо мовив Глокта, — опухле від морської води і страшно, страшно понівечене... таке, що й годі впізнати.

«Уже готовий говорити. Він повний, стиглий, от-от лусне».

— Коли покалічили — до чи після смерті? — запитав він спокійно у стелі. — До того ж ким був загадковий покійник — чоловіком чи жінкою? — Глокта знизав плечима. — Хто його знає?

У двері різко постукали. Обличчя Ревса смикнулось на звук, знову сповнившись надії.

«Ну не зараз же, чорт забирай!»

Форст підійшов до дверей і ледь-ледь прочинив їх. Йому щось сказали. Зачинивши двері, Фрост нахилився, щоб прошепотіти це щось Глокці на вухо.

— Тсе Феверар, — почулося нерозбірливе шамкання, з якого Глокта зрозумів, що за дверима стоїть Северард.

«Що, вже?»

Глокта усміхнувся і кивнув, немов це були гарні новини. Обличчя Ревса дещо спохмурніло.

«Чому чоловік, який займався таємною справою, не здатен приховати свої емоції в цій кімнаті?»

Але Глокта знав, чому.

«Важко залишатися спокійним, коли ти переляканий, беззахисний, самотній, як перст, а твоя доля в руках людей, які не відають милосердя. Кому не знати цього краще, ніж мені?»

Він зітхнув і, надавши голосу найапатичнішого тону, спитав:

— Ти бажаєш зізнатися?

— Ні!

В свинячих очках в'язня знову спалахнула непогора. Він не зводив настороженого погляду та мовчки посмоктував зуба.

«Несподівано. Дуже несподівано. А втім, ми тільки почали».

— Що, муляє зуб, Ревсе?

Глокта знав про зуби геть усе. Над його власним ротом попрацювали кращі з кращих. *«Або гірші з гірших — це ще як подивитись».*

— Схоже, мені доведеться зараз тебе покинути, але я подумаю про твій зуб. Я гарненько поміркую, що з ним робити. — Він взявся за палицю. — Я хочу, щоб ти подумав про мене, про те, як я взяв близько до серця твій зуб. А ще хочу, щоб ти гарненько поміркував про підписання зізнання.

Глокта незграбно підвівся, випростовуючи хвору ногу.

— Втім, гадаю, що тобі може бути достатньо і звичайного мордобоя, тож залишу тебе на півгодини в товаристві практика Фроста.

Рот Ревса викруглився — від здивування у нього відібрало мову. Альбінос підняв стілець разом із товстуном і повільно розвернув його до себе.

— У цій справі він, безумовно, найкращий.

Фрост дістав пару пошарпаних шкіряних рукавичок і взявся акуратно натягувати їх на свої грубі білі руки, палець за пальцем.

— Ти ж завжди любив мати все найкраще, еге ж, Ревсе?

Глокта рушив до дверей.

— Зачекай! Глокто! — заволав Ревс через плече. — Зачекай, я...

Практик Фрост затиснув рот товстуна рукавичкою і приклав палець до своєї маски.

— Ш-ш-ш, — шикнув він. Двері, клацнувши, зачинились.

Северард прихилився до стіни в коридорі, сперши одну ногу на штукатурку. Він немелодійно насвистував під маскою і водночас погладжував своє довге тонке волосся. Коли в дверях з'явився Глокта, він випростався і легенько вклонився, а бісики в його очах видали усмішку.

«Постійно він усміхається».

— Очільник Келайн бажає вас бачити, — мовив він із помітним акцентом простолюдина, — і, як на мене, він ще ніколи не був таким сердитим, як сьогодні.

— Северарде, бідолахо, ти, мабуть, добряче налякався. Шкатула у тебе?

— Так.

— Дістав звідти щось для Фроста?

— Дістав.

— І для своєї дружини, сподіваюсь, теж?

— О, так, — сказав Северард, а його очі заблищали сильніше, ніж зазвичай. — Моя дружина житиме в достатку. Якщо вона у мене колись буде.

— Добре. Я поспішу відповісти на виклик очільника. Коли мине п'ять хвилин з початку мого візиту, зайдеш зі шкатулою.

— Просто ввалитися до нього в кабінет?

— Можеш хоч пику його почикрижити ножем, мені бай-
дуже.

— Буде зроблено, інквізиторе.

Глокта кивнув і розвернувся, щоб іти собі, аж нараз обер-
нувся.

— Тільки не треба насправжки його чикрижити, гаразд,
Северарде?

Практик усміхнувся очима і вклав свій страшний ніж назад
у піхви. Глокта закотив очі до стелі, а тоді пошкандибав, по-
стукуючи ціпком по плитах і тамуючи біль у нозі. Цок, стук,
біль. Такий був ритм його ходьби.

Кабінетом очільнику слугувала велика і по-багатому опо-
ряджена горішня кімната в Будинку питань — кімната, в якій
все було надто великим і надто пишним. Одну із обшитих
дерев'яними панелями стін займало велетенське, вигадливе
вікно, з якого виднілися чепурні сади у внутрішньому дворі.
Посеред барвистого килима, привезеного з теплих екзотич-
них країв, стояв не менш велетенський і химерно оздоблений
стіл. А над величним каміном, всередині якого догорав ма-
ленький кволій вогник, висіла голова кровожерної звірюки
з якоїсь холодної і не менш екзотичної місцини.

Утім, на фоні самого очільника Келайна його кабінет зда-
вався дрібним і сірим. Це був дебелий, червонощокий чо-
лов'яга віком під шістьдесят, який із чохом компенсував рідіюче
волосся пишними, сивими бакенбардами. Його побоювались
навіть члени Інквізиції, але Глокта не відчував до нього стра-
ху, і вони обидва про це знали.

Перед столом стояло величеньке, вишукане крісло, але
очільник міряв кімнату кроками, кричучи і розмахуючи ру-
ками. Глоктку посадили на щось безумовно дороге, але явно
задумане так, щоб сидячому було максимально незручно.

*«Втім, це мене не повинно непокоїти. Незручність —
то моя стихія».*

Поки очільник сварився, Глокта розважався тим, що уявляв, як над каміном замість голови кровожерної звірюки висить голова Келайна.

«Цей окоренкуватий дурень точно такий самісінький, як і його камін. З вигляду приголомшливий, а всередині пустопорожній. Цікаво, як би він зреагував на допит? Я би почав із його дурнувятих бакенбардів».

При цьому на обличчі Глокти покоїлася маска уваги та пошани.

— Що ж, Глокто, цього разу ти перевершив навіть самого себе, скажений каліко! Коли мерсери дізнаються про це, вони з тебе шкуру здеруть!

— З мене вже здирали — і це лоскітно.

«Чорт забирай, закрий пельку і всміхайся. Де той пришелепуватий свистун Северард? Щойно закінчу тут, то здеру з нього шкуру».

— Ото вже молодчага Глокта, ото придумав, ой, тільки би не луснути зо сміху! Ухилення від сплати королівського податку!

Очільник побуряковів, настовбурчивши бакенбарди.

— Королівського податку? — закричав він, пирскаючи слиною на Глокту. — Та вони всі від нього ухилиються! Мерсери, спайсери¹ — всі! Кожен Господній йолоп, котрий має човен!

— Але цього разу все робилося так відкрито, очільнику. Нас це зачепило. Тож мені здалося, що варто було...

— Тобі здалося? — Келайн розчервонівся і аж пашів від гніву. — Тобі прямо сказали: не займати мерсерів, не займати спайсерів, не займати жодну з великих гільдій!

Він походжав все швидше й швидше.

«Такими темпами ти увесь килим витреш. Великим гільдіям доведеться купувати тобі новий».

— Але ж тобі здалося, га? Що ж, він має повернутися на волю! Нам доведеться його відпустити, а тобі — повчитися

---

¹ Спайсери — торговці прянощами.

просити вибачення на колінах! Ну і ганьба! Ти віддав мене на глум! Де він зараз?

— Я залишив його в товаристві практика Фроста.

— Цієї шамкаючої тварини? — Очільник у розпачі вчепився за волосся. — В такому разі вже нічого не вдієш, га? Він буде схожий на казна-що! Не можна відправляти його на волю в такому вигляді! Тобі гаплик, Глокто! Гаплик! Я негайно йду до архілектора! Негайно!

Раптом широкі двері розчахнулись, і до кімнати неквапливою ходою увійшов Северард із дерев'яною шкатулою у руках.

«Саме вчасно».

Очільник, роззявивши від гніву рота, мовчки дивився, як Северард грюкнув шкатулою об стіл, від чого у ній аж щось брязнуло.

— Що це у дідька має озна...

Северард відкинув кришку, і Келайн побачив гроші.

«Всі ті прекрасні грошенята».

Він затнувся на півслові, а його рот завмер, силячись сформуванати наступний звук. Спершу він виглядав здивованим, тоді спантеличеним, і, зрештою, настороженим. Келайн стиснув губи і поволі опустивсь у крісло.

— Дякую, практику Северарде, — сказав Глокта. — Можете йти.

Поки Северард неквапливо виходив, очільник замислено погладжував свої пишні бакенбарди, а його обличчя поступово прибирало звичного рожевого відтінку.

— Конфіскували у Ревса. Тепер це, звичайно, власність Корони. Я вирішив, що варто вручити шкатулу вам, як моему безпосередньому керівнику, щоб ви передали її у скарбівню.

«Або щоб ти купив ще більшого стола, кровопивце».

Глокта нахилився вперед, склавши руки на колінах.

— Гадаю, ви могли би сказати, що Ревс зайшов надто далеко, що ним почали цікавитись, що потрібен був показо-

вий приклад. Зрештою, не можна, щоб всі думали, ніби ми нічого не робимо. А цей арешт налякає великі гільдії, поставить їх на місце.

«Це налякає великі гільдії, щоб ти зміг доіти їх ще сильніше».

— І ви завжди можете сказати, що я скажений каліка, і звинуватити в усьому мене.

Ґлокта бачив, що очільнику це починало подобатись. І хоча той намагався цього не виказувати, але його бакенбарди тремтіли від побаченої купи грошей.

— Гаразд, Ґлокто, гаразд. Нехай. — Він простягнув руку й обережно закрити шкатулу.

— Але якщо ти ще колись надумаєш вчинити щось подібне... порадься спершу зі мною, добре? Я не люблю сюрпризів.

Ґлокта із зусиллям підвівся і пошкандибав до дверей.

— А, і ще одне! — Інквізитор силувано обернувся. Келайн суворо дивився на нього з-під своїх густих, пишних брів. — Коли я піду розмовляти з мерсерами, мені знадобиться зізнання Ревса.

Ґлокта широко всміхнувся, показавши зяючу прогалину в передніх зубах.

— З цим не буде проблем, очільнику.

Келайн був правий. Ревс в жодному разі не міг повертатись на волю в такому вигляді. Його губи були розсічені і закривавлені, боки почорніли від синців, голова завалювалась набік, а лице запухло так, що його б і мама рідна не впізнала.

«Одне слово, він виглядає як людина, готова до зізнання».

— Навряд чи тобі сподобались останні півгодини, Ревсе, ой навряд чи. Хтозна, можливо, це були найгірші півгодини твого життя. Втім, я розмірковую про те, що ми можемо тобі запропонувати, і як би це не звучало сумно... це були не найгірші півгодини. Можна навіть сказати, розкішні півгодини.

Глокта нахилився вперед, зупинившись всього за кілька дюймів від розквашеного носа Ревса.

— Порівняно зі мною, практик Фрост — маленька дівчинка, — прошепотів інквізитор. — Кошеня. Коли за тебе візьмусь я, Ревсе, ти будеш згадувати про цей час з ностальгією. Ти благодатимеш мене про півгодини з практиком. Я зрозуміло висловився?

Ревс мовчав — тільки чути було, як у його зламаному носі свистить повітря.

— Покажи йому інструменти, — прошепотів Глокта.

Фрост зробив крок вперед і широким, театральним рухом відкрив начищений ящик. Це була витончена, майстерна робота. Коли кришка відкрилася, численні внутрішні полицьки припіднялись і висунулись, демонструючи інструменти Глокти в усій їхній убивчій красі. Там були леза усіх розмірів і форм, голки, вигнуті та прямі, пляшки з олією та кислотою, цвяхи і гвинти, затискачі і щипці, пили, молотки і зубила. Метал, дерево і скло переливалися в яскравому світлі ламп, відполіровані до дзеркального блиску та наточені до смертельної гостроти. Ліве око Ревса цілком закрила багряна пухлина, але праве, жахаючись і вражаючись, пробіглося по інструментах. Призначення одних було страхітно очевидним, а от призначення інших — страхітно неясним.

«Цікаво, що лякає його більше?»

— Здається, ми говорили про твій зуб, — пробурмотів Глокта. Око Ревса сіпнулося в його бік. — Чи, може, ти бажаєш зізнатися?

«Ну ось, він у мене на гачку. Зізнавайся, зізнавайся, зізнавайся...»

У двері різко постукали.

«Чорт забирай, знову!»

Фрост прочинив двері і звідти долинув короткий шепіт. Ревс облизав набряклу губу. Зачинивши двері, альбінос нахилився, щоб прошепотіти Глокті на вухо:

— Тсе арфігектог.

Глокта заляк.

«Грошей було недостатньо. Поки я плентався сюди з кабінету Келайна, старий виродок доносив на мене архілектору. Отже, мені кінець?»

Від цієї думки він відчув колюче збудження.

«Що ж, спершу розберусь із цією товстою свинею».

— Скажи Северарду, що я скоро буду. — Глокта повернувся назад до в'язня, але Фрост поклав своє біле лапище йому на плече.

— Ні, арфігектог, — Фрост показав на двері, — він туд. Зага.

«Тут?»

Глокта відчув, як засіпалася повіка.

«Чому?»

Він піднявся, відштовхнувшись від краю стола.

«Невже завтра мене знайдуть у каналі? Мертвого й опухлого... і невпізнаного?»

Ця думка викликала в нього лиш одне відчуття — спокійне полегшення.

«Більше не буде сходів».

Зовні, в коридорі, стояв архілектор Інквізиції Його Величності. Брудні стіни позаду нього видавалися майже брунатними — настільки бездоганними були його довга біла мантія, білі рукавички та копиця білого волосся. Йому було за шістьдесят, але стареча неміч не позначилася на ньому. Високий, чисто виголений, стрункий — кожен дюйм його постаті видавав елегантність.

«Він виглядає як чоловік, який ніколи в житті не був заскочений зненацька».

Вони вже зустрічалися якось шість років тому, коли Глокта вступив до Інквізиції, і за цей час, здавалось, архілектор зовсім не змінився. Архілектор Сульт. Один із наймогутніших людей у Союзі.

«Один із наймогутніших людей в цілому світі, як на те пішло».

За ним, немов гігантські тіні, нависали двоє кремезних, мовчазних практиків у чорних масках.

Коли в дверях з'явився кульгавий Глокта, архілектор зобразив на обличчі усмішку. За нею крилося багато чого.

«Трохи презирства, трохи жалю, ледь помітна часточка загрози. Але ні краплини радості».

— Інквізиторе Глокто, — мовив він, простягнувши одну руку в білій рукавичці долонею донизу.

На його пальці зблиснув перстень із чималим багряним самоцвітом.

— Служу і корюся, Ваше Преосвященство.

Глокта не міг стриматись і скривився, коли змушений був поволі нахилитися, щоб торкнутися губами персня. Цей важкий і болісний маневр тривав, здавалося, цілу вічність. Коли він нарешті спромігся підвестись, Сульт спокійно дивився на нього своїми холодними, блакитними очима. Цей погляд означав, що він уже цілком зрозумів Глокту, і той не справив на нього враження.

— Ходімо зі мною.

Архілектор повернувся і поплив коридором. Глокта накульгував позаду, а просто за ним крокували мовчазні практики. Сульт рухався з невимушеною, млявою впевненістю, а позаду нього шурхотіли елегантні поли його мантиї.

«Виродок».

Згодом вони дісталися дверей, схожих на його власні. Архілектор відімкнув їх і вони зайшли всередину, а практики, склавши руки на грудях, зайняли свої місця обабіч дверного проходу.

«Отже, приватна бесіда. Бесіда, яка для мене, мабуть, буде останньою».

Глокта переступив поріг.

Побілена, але брудна коробка, стеля занизька, освітлення заяскраве. Замість відсирілої плями на стіні виднілася велика тріщина, але в усьому іншому кімната не відрізняла-

ся від його власної. Тут також був благий стіл, дешеві крісла і навіть абияк затерта пляма від крові.

«Цікаво, чи не намальовані вони задля ефекту?»

Один із практиків раптом гучно грюкнув дверима. Малося на думці, що Глокта від несподіванки підстрибне, але на такі фокуси він не куплявся.

Архілектор Сульт зграбно опустився на одне із крісел і підсунув до себе з іншого боку столу важкий стос жовтуватих паперів. Він вказав рукою на друге крісло — те, на яке садовлять в'язня. Глокта розумів, чим це може для нього закінчитись.

— Я більше люблю стояти, Ваше Преосвященство.

Сульт усміхнувся до нього. Він мав гарні, гострі, біло-сніжні зуби.

— Ні, не любите.

«Тут він правий».

Глокта незграбно опустився на місце в'язня, коли архілектор перегорнув першу сторінку своєї пачки документів, спохмурнів і ледь похитав головою, немовби побачене його надзвичайно розчарувало.

«Можливо, подробиці моєї славетної кар'єри?»

— Нещодавно до мене завітав очільник Келайн. Він був надзвичайно розлючений. — Сульт відірвав жорсткий погляд блакитних очей від паперів. — Розлючений через вас, Глокто. Він озвучив чимало скарг з цього приводу. Сказав мені, що ви неконтрольований і небезпечний, що ви дієте, не думаючи про наслідки, що ви — божевільний каліка. Він вимагав усунути вас із його відділу.

Архілектор усміхнувся холодною, злою посмішкою, якою Глокта всміхався до своїх в'язнів.

«Тільки зубів у нього більше».

— Підозрюю, що він хотів, аби вас усунули... взагалі.

Вони зустрілись поглядами з різних боків столу.

«Зараз та мить, коли я маю просити пощади? Мить, коли я повинен повзати по підлозі і цілувати твої

ноги? Що ж, мені не дуже треба тієї пощади, а для повзання я надто незграбний. Твоїм практикам доведеться вбити мене сидячого. Перерізати мені горлянку, проломити голову — без різниці. Головне, щоб скоріше».

Але Сульт не поспішав. Його акуратні руки в білих рукавичках вправно гортали сторінки, а ті собі шелестіли та потріскували.

— У нас в Інквізиції обмаль таких, як ви, Глокто. Шляхетного походження, із чудової сім'ї. Чемпіон з фехтування, хвацький офіцер кавалерії. Чоловік, якого колись готували на найвищі пости.

Сульт зміряв його поглядом, наче заледве міг повірити у сказане.

— Це було до війни, архілекторе.

— Певна річ. Новина про ваш полон всіх неабияк вразила і мало хто сподівався, що ви повернетесь живим. Війні не було кінця, збігали місяці, і, зрештою, надія зовсім згасла, але коли підписали перемир'я, ви виявилися серед в'язнів, яких передали Союзу. — Він кинув на Глокту прищурений погляд: — У полоні ви заговорили?

Глокта не стримався і вибухнув гучним реготом. Той регіт прокотився дивною луною по холодній кімнаті. Такий звук тут рідко почуєш.

— Чи заговорив я? Я говорив, аж доки не затерп язик. Розповів їм усе, що зміг. Прокричав кожную таємницю, яку коли-небудь чув. Я молов, наче шаленець. А коли розказав усе, що знав, то почав вигадувати. Я всикався і скавулів, наче дівчинка. Так роблять всі.

— Але не всі виживають. Два роки у в'язницях Імператора. Ніхто, крім вас, навіть року не протримався. Лікарі запевняли, що вам назавжди бути прикутим до ліжка, але вже через рік ви подали заяву до Інквізиції.

«Ми обидва це знаємо. Обидва були цьому свідками. Що ти від мене хочеш і чого так довго тягнеш? Таке

ПОДЯКА

Дякую чотирьом людям, які допомогли мені з цією книжкою:
Брен Аберкромбі, чиї очі втомилися її читати,
Ніку Аберкромбі, чиї вуха втомилися про неї слухати,
Робу Аберкромбі, чиї пальці втомилися гортати сторінки,
Лу Аберкромбі, чиї руки втомилися мене підтримувати.

А також:

Метью Амосу, за слушну пораду у важкий час,
Джиліан Редферн, яка подужала більше сторінки і змусила мене внести зміни,
та Саймону Спентону, який придбав її, не дочитавши до кінця.

ЗМІСТ

Кінець.....	5
-------------	---

Частина перша

Вцілілі	11
Питання.....	15
Нікудишній вибір.....	38
Гра з ножами	46
Зуби і пальці.....	64
Безмежна, пустельна Північ	68
Уроки фехтування	79
Ранковий ритуал.....	97
Перший з-поміж магів	114
Добродійник	129
Список.....	145
Пропозиція і подарунок.....	158
Король Півночі.....	181
Дорога між двома дантистами	201
Плоскоголові.....	215
Шлях справжнього кохання	227
Як дресирують собак	239
Чай і помета	247

Частина друга

Що таке свобода.....	273
Королівське правосуддя	289

Спосіб утечі	303
Три знаки.....	311
Магазин театрального реквізиту.....	322
Варвари біля воріт.....	333
Наступний крок.....	347
Краще, ніж смерть.....	354
Біла ворона.....	363
Питання.....	376
Шляхетність.....	391
Темні діла.....	414
Слова і пил.....	428
Видатні таланти брата Лонгфута.....	448
Такі, як вона, борються з усім сущим.....	460
Любить... Не любить.....	471
Сім'я.....	479
Ніколи не закладайся з магом.....	493
Ідеальна аудиторія.....	514
Будинок Творця.....	538
Хлопчик для биття.....	562
Кожна людина поклоняється сама собі.....	577
Давні друзі.....	592
Возз'єднатись із землею.....	600
Нещастя.....	614
Кривава Дев'ятка.....	625
Чим багаті, тим і раді.....	656
Подяка.....	668

Літературно-художнє видання

АБЕРКРОМБІ Джо

На лезі клинка

Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *Б. Б. Щавурський*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *Т. І. Неверова*

Підписано до друку 05.07.2018. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 35,28.
Наклад 3000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cor@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

УКРАИНА

- по телефонам справочной службы
(050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life)
(067) 332-93-93 (Киевстар); (057) 783-88-88
- на сайте Клуба: www.bookclub.ua
- в сети фирменных магазинов см. адреса на сайте Клуба или по QR-коду

Для оптовых клиентов

Харьков

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Киев

тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

**Приглашаем к сотрудничеству
авторов**

e-mail: publish@ksd.ua

**Приглашаем к сотрудничеству художников,
переводчиков, редакторов**

e-mail: editor@ksd.ua

Аберкромбі Д.

A14 На лезі клинка : роман / Джо Аберкромбі ; пер. з англ.
М. Бакалова. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного
Дозвілля», 2018. — 672 с.

ISBN 978-617-12-5130-4

ISBN 978-0-57507-979-3 (англ.)

Війна між Союзом і варварами Півночі неминуча. Союзу загрожує король-самозванець Бетод, котрий зумів вогнем і мечем об'єднати північні племена, а з півдня не менша загроза йде від кровожерних гурків. І от у цей фатальний для держави час з'являється Перший з-поміж магів Баяз, котрого вже давно вважали мертвим. Намагаючись врятувати своє дітище — Союз, він збирає команду: мага Юлвея і північанина-дикуна Логена Дев'ятипалого, несамовиту рабинню Ферро і самозакоханого офіцера Дездеяля. Ситуацію ускладнює ще й Інквізиція, очільник якої, архілектор Сульт, покладаючись на каліку-інквізитора Глокту і йому подібних, планує захопити владу.

УДК 821.111